

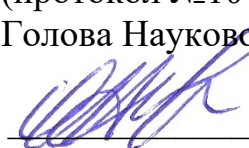
**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І
СПОРТУ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЗДОРОВ'Я, РЕАБІЛІТАЦІЇ ТА
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

КАФЕДРА ТЕРАПІЇ ТА РЕАБІЛІТАЦІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
(протокол №10 від 29 серпня 2025 р.)
Голова Науково-методичної ради

 Оксана ШИНКАРУК

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕТОДИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

рівень вищої освіти: другий (магістерський)

спеціальність: І7 Терапія та реабілітація

спеціалізація: Фізична терапія

освітньо-професійна програма: Фізична терапія

статус навчальної дисципліни: обов'язкова

код навчальної дисципліни в освітньо-професійній програмі: ОК.ФТ 11

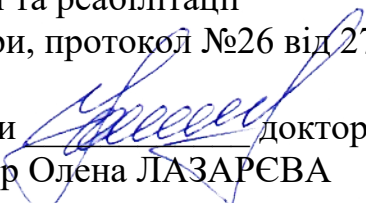
мова навчання: українська

РОЗРОБНИК(И):

Антоніна КОВЕЛЬСЬКА, доцент кафедри терапії та реабілітації, кандидат біологічних наук, доцент,
akovelska@uni-sport.edu.ua

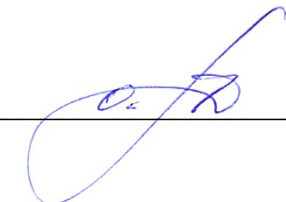
РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою терапії та реабілітації
(засідання кафедри, протокол №26 від 27.08.2025 р.)

Завідувач кафедри доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор Олена ЛАЗАРЄВА

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми Ірина ЖАРОВА

Начальник
навчально-методичного відділу Ольга Д`ЯЧЕНКО

Начальник відділу забезпечення
якості вищої освіти Сергій ПОПОВИЧ

Анотація навчальної дисципліни. Дисципліна спрямована на здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок, які дозволять критично оцінювати наукову інформацію при організації науково-доказової та/або практичної діяльності у фізичній терапії, раціонально і ефективно використовувати світовий науковий досвід для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань у своїй професійній галузі, а також досягнути передбачених результатів навчання. Обсяг дисципліни – 3 кредити ЄКТС. Основні теми: основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження; етапи проведення наукового дослідження; апробація та публікація результатів наукового дослідження. Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Abstract of the discipline. The discipline is aimed at acquiring theoretical knowledge, skills, and abilities that will allow a person to critically evaluate scientific information when organizing scientific and evidence-based and/or practical activities in physical therapy, to rationally and effectively use world scientific experience to solve clinical, scientific and educational tasks in their professional field, and to achieve the intended learning outcomes. The scope of the discipline is 3 ECTS credits. Main topics: basic provisions of scientific knowledge: science and scientific research; stages of conducting scientific research; testing and publication of scientific research results. The final assessment is formed taking into account the results of current control and assessment.

Мета навчальної дисципліни – здобуття майбутніми спеціалістами – фізичними терапевтами – теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які дозволять критично оцінювати наукову інформацію при організації науково-доказової та/або практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії, а також раціонально і ефективно використовувати світовий науковий досвід для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань у своїй професійній галузі.

Перелік компетентностей, які формуються під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація Фізична терапія

Шифр	Компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 07. Здатність працювати автономно.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	СК 01. Здатність професійно мислити, диференціювати проблеми фізичної,

	когнітивної, психоемоційної сфер, визначати обмеження рухових та поєднаних з ними функцій, активності та участі пацієнта за біопсихосоціальною моделлю, обмеження життєдіяльності та здоров'я. СК 09. Здатність провадити наукові дослідження у сфері фізичної терапії, використовувати й поширювати найкращі наявні докази у професійній та викладацькій діяльності, для поліпшення якості послуг фізичної терапії та освіти. СК 10. Здатність організовувати складні робочі процеси, взаємодіяти з адміністративними та управлінськими структурами з метою інформування, розробки та/або впровадження відповідної політики і стратегій в галузі охорони здоров'я, сприяти розвитку послуг, спрямованих на задоволення потреб суспільства. СК 11. Здатність здійснювати рефлексивну професійну діяльність, самоаналіз та безперервний професійний розвиток.
--	--

Обсяг навчальної дисципліни – 3 кредити ЄКТС, які розподіляються у годинах:

Форми навчання	Види навчальних занять				Самостійна робота	Разом
	лекції	лабораторні	практичні	семінарські		
Денна\ дуальна	6	0	18	0	66	90

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни: успішне опанування такими навчальними дисциплінами:

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти: «Нормальна анатомія людини», «Біологічна хімія нормальна та рухової активності», «Медичне право, професійна етика та розвиток», «Комп'ютерна техніка та методи математичної статистики», «Загальна фізіологія людини», «Інструментальні методи функціональної діагностики, лабораторні дослідження», «Фізіологія рухової активності та патологічна фізіологія», «Терапевтичні вправи», «Преформовані фізичні чинники», «Обстеження, методи оцінки та контролю»

при порушенні діяльності опорно-рухового апарату», «Методика та техніка класичного та лікувального масажу», «Міждисциплінарна курсова робота», «Обстеження, методи оцінки та контролю при порушенні діяльності нервової системи»,

на другому (магістерському) рівні вищої освіти: «Науково-доказова практична діяльність та клінічне мислення у фізичній терапії».

Програма навчальної дисципліни.

Тематичний план навчальної дисципліни

Номер і назва теми	Кількість годин			
	денна форма/дуальна форма			
	усього	л	п	с.р.
Тема 1. Основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження.	24	2	4	18
Тема 2. Етапи проведення наукового дослідження.	52	2	12	38
Тема 3. Апробація та публікація результатів наукового дослідження.	14	2	2	10
Всього годин:	90	6	18	66

Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. Сучасні критерії науковості. Класифікація наук. Наукове дослідження: його сутність та особливості. Фундаментальні та прикладні дослідження. Рівні наукового пізнання: емпіричний і теоретичний. Науковий факт і його інтерпретація. Гіпотеза, закон і наукова теорія як форма наукового знання.

Тема 2. Етапи проведення наукового дослідження. Підготовчий та експериментальний етапи. Порядок оформлення науково-дослідницької роботи. Захист результатів наукового дослідження.

Тема 3. Апробація та публікація результатів наукового дослідження. Види наукових публікацій. Виступ на науково-практичних конференціях і семінарах.

Тематика практичних занять

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Номер за порядком і назва теми практичних занять	Кількість годин
		Денна форма навчання
Тема 1. Основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження.	1. Визначення поняття: «Наука», її мети та завдань. Ознайомлення з сучасними критеріями науковості. Класифікація наук. Визначення поняття: «Наукове дослідження», його сутності. Особливості фундаментальних та прикладних дослідження.	2
	2. Визначення поняття: «Емпіричний і теоретичний рівні наукового пізнання». Основні методи емпіричного рівня пізнання. Сутність основних методів теоретичного рівня пізнання. Науковий факт і його інтерпретація. Гіпотеза, закон і наукова теорія як форма наукового знання.	2
Тема 2. Етапи проведення наукового дослідження.	3. Підготовчий етап: напрям дослідження, стан питання, суперечності, проблема наукового дослідження. Актуальність та тема наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Постановка завдань дослідження. Вибір і обґрунтування теми випускної кваліфікаційної роботи фахівця (магістра).	2
	4. Експериментальний етап: поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Основні джерела наукової інформації.	2
	5. Експериментальний етап: вибір методів та розробка програми дослідження. Проведення експерименту, накопичення даних. Аналіз та узагальнення результатів експерименту.	2
	6. Експериментальний етап: оцінювання ефективності дослідження - наукова новизна та практичне значення дослідження. Формулювання загальних висновків.	2
	7. Порядок оформлення науково-дослідницької роботи: оформлення титульної сторінки, змісту, переліку умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності), вступу, основної частини,	2

	висновків, списку використаних джерел, додатків (за необхідності).	
	8. Захист результатів наукового дослідження: планування стратегії захисту роботи, підготовка тексту виступу та презентації, репетиція виступу та публічний захист науково-дослідницької роботи. Відпрацювання навичок усної наукової доповіді.	2
Тема 3. Апробація та публікація результатів наукового дослідження.	9. Види наукових публікацій. Специфіка викладу наукового тексту в формі тез та статей. Виступ на науково-практичних конференціях і семінарах. Види доповідей (пленарна, секційна, стендова).	2
Всього годин:		18

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Номер і назва теми навчальної дисципліни	Завдання	Кількість годин
		денна форма/дуальна форма
Тема 1. Основні положення наукового знання: наука та наукове дослідження.	1. Причини виникнення, етапи становлення і розвитку науки. Основні закономірності розвитку науки. Класифікація наук.	18
	2. Поняття про методологію як про систему принципів та способів організації, побудови теоретичної і практичної діяльності. Характеристика методологічних принципів наукового дослідження. Дослідження як форма розвитку наукового знання.	
	3. Наукова діяльність та її типи. Організація наукової діяльності в Україні та за кордоном. Управління в сфері науки. Класифікація наукових організацій. Організація наукових досліджень у вузах та наукових організаціях.	
	4. Підготовка презентацій з самостійно визначеного питання теми.	
	5. Підготовка до тестування.	
Тема 2. Етапи	6. Визначення наукової етики. Норми і моральні принципи наукової етики. Наукова	38

проведення наукового дослідження.	сумлінність дослідника і проблема плагіату. Авторське право. Порушення наукової етики. Медична етика як розділ прикладної етики. Роль етичних комітетів в громадському контролі за дотриманням етичних норм, гарантій благополуччя, захисту прав, здоров'я учасників наукових досліджень. Порядок етичної експертизи біомедичних досліджень. Етика лікарської діяльності. 7. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 1. Міст етичного мислення https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/ethical-reasoning-bridge-promopage-promopage-uk/ 8. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 2. Інформована згода https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/informed-consent-promopage-promopage-uk/ 9. Основні принципи роботи з науковою літературою. Відповідність використаної літератури обраному напрямку роботи. Навички і прийоми реферування наукової літератури. Відмінність авторської позиції від реферативного викладу. Принципи наукового цитування. Культура цитування. Формування навичок письмової наукової мови. Індеси наукового цитування. 10. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 3. Пошук джерел інформації у науково-доказовій практиці https://members.physio-pedia.com/uk/locating-the-knowledge-resources-in-evidence-based-practice-course-course-uk/ 11. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 4. Перевірка якості джерел знань https://members.physio-pedia.com/uk/	
--	---	--

	appraising-the-quality-of-the-knowledge-resources-course-course-uk/ 12. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 5. Як покращити свої навички написання тексту https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/how-to-improve-your-writing-skills-promopage-promopage-uk/ 13. Робота над бібліографічним описом використаних джерел. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах. Особливості оформлення списку наукових публікацій стилем Ванкувер. 14. Виконання індивідуального завдання 1 з теми 2. 15. Методи статистичної обробки експериментальних даних. Загальні поняття математичної статистики. Характеристики та опис вибірки. Представлення результатів експерименту. Статистична значимість залежностей. Статистичні критерії. Основи кореляційного аналізу. 16. Подання табличного матеріалу. Оформлення графіків, формул, написання символів. Побудова гістограм та діаграм. Використання схем. Підбір фотографій. Складання додатків. 17. Виконання індивідуального завдання 2 з теми 2. 18. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 6. AI in Research (ШІ в дослідженнях) https://members.physio-pedia.com/learn/ai-in-research-promopage/ 19. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 7. Впровадження доказової реабілітації з використанням прикладної науки https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/implementing-evidence-based-rehabilitation-using-implementation-science-	
--	---	--

	promopage-promopage-uk/	
	20. Виконання індивідуального завдання 3 з теми 2.	
	21. Необхідність апробації основних результатів наукового дослідження. Обговорення наукової проблеми з фахівцями.	
	22. Підготовка до тестування.	
Тема 3. Апробація та публікація результатів наукового дослідження.	23. Принципи підготовки тез/статті у наукові журнали і основні вимоги до публікації. Відповідність змісту статті назві. Правильність формулювання анотації та ключових слів. Обґрунтованість вибору проблеми дослідження. Апеляція до новітніх досліджень за обраною темою. Наявність наукової новизни. Коректність формулювання висновків. Відповідність статті стандартам грамотності та наукового стилю. Принцип незалежного рецензування і терміни публікації. 24. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 8. Розробка та представлення постерної презентації на конференції https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/developing-and-delivering-a-conference-poster-promopage-promopage-uk/ 25. Проходження курсу на міжнародній онлайн-платформі для електронного навчання Physiopedia: 9. Підготовка тез доповіді на конференцію https://members.physio-pedia.com/uk/learn-page-uk-2/developing-a-conference-abstract-promopage-promopage-uk/	10
Всього годин:		66

Очікувані результати навчання з навчальної дисципліни: застосування теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, які дозволять критично оцінювати наукову інформацію при організації науково-доказової та/або практичної діяльності у фізичній терапії та ерготерапії, раціонально і ефективно використовувати світовий науковий досвід для вирішення клінічних, наукових та освітніх завдань у своїй професійній галузі завдяки:

знанням: основ теоретико-методологічних, методичних та організаційних аспектів здійснення науково-дослідницької діяльності; загальних понять та засад наукового дослідження, особливостей його проведення; основ планування та управління клінічними тестами та експериментами; основних принципів аналізу та узагальнення результатів дослідження, правил оформлення результатів науково-дослідницької роботи; основ системного аналізу, структури системи фізичної терапії; особливостей досліджень конкретних функцій людини; основних наукових шкіл, передових практичних та наукових підходів при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, в тому числі в міждисциплінарних областях.

умінням: аналізувати тенденції сучасної науки, визначати перспективні напрямки наукових досліджень в предметній сфері професійної діяльності, використовувати традиційні та новітні інформаційно-комунікаційні технології; відокремлювати первинні та вторинні джерела; виявляти та аналізувати системні зв'язки, протиріччя і проблеми, незалежно мислити; працювати з науковою та методичною інформацією; аналізувати наукову інформацію; переносити, адаптувати сучасні досягнення науки і наукових технологій та застосовувати знання і уміння у нових ситуаціях; використовувати наукові методи дослідження у професійній галузі, що потребує оновлення та інтеграції знань; працювати у науковій групі; аналізувати отримані результати наукових досліджень, формулювати наукові висновки, формулювати наукові положення та передбачати наслідки їх впровадження; викладати отримані дані в друкованих наукових виданнях, в усних доповідях та мультимедійних презентаціях; змінювати технології практичної діяльності згідно нових наукових досліджень.

Перелік результатів навчання, яких досягають під час вивчення навчальної дисципліни відповідно до Стандарту другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 Терапія та реабілітація, спеціалізація Фізична терапія

Шифр	Результати навчання
РН	РН 01 Застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта. РН 02 Дотримуватись юридичних та етичних вимог, провадити діяльність з інформованої згоди пацієнта/клієнта. РН 04 Оцінювати, обговорювати та застосовувати результати наукових досліджень у клінічній, науковій, освітній та адміністративній діяльності. РН 15 Визначати межі професійної діяльності та їх дотримуватися, провадити практичну діяльність автономно, бути відповідальним за її наслідки перед

	суспільством та іншим фахівцями. РН 18 Ефективно використовувати наявні та залучати додаткові ресурси і технології для забезпечення якості послуг. РН 20 Планувати та здійснювати особистий професійний розвиток, сприяти професійному розвитку колег. РН 21 Планувати і виконувати наукові і прикладні дослідження у сфері фізичної терапії, висувати і перевіряти гіпотези, обирати методики та інструменти досліджень, аналізувати їх результати, обґрунтовувати висновки.
--	---

Порядок оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни:

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується з урахуванням результатів поточного контролю та заліку.

Протягом семестру здобувач вищої освіти може отримати максимальну кількість балів – 100 як суму балів за результатами поточного контролю на лекційних, практичних заняттях, за виконання зазначених програмою індивідуальних завдань та робіт, або в установленому порядку з тем, заняття з яких було пропущене здобувачем вищої освіти. Використовуються такі засоби оцінювання під час заняття та розподіл балів, які може отримати здобувач за тему:

Засоби оцінювання результатів навчання та розподіл балів з дисципліни:

Номер і назва теми практичних занять	Засоби оцінювання під час заняття	Кількість балів за види робіт та загальна кількість балів за тему заняття
1. Визначення поняття: «Наука», її мети та завдань. Ознайомлення з сучасними критеріями науковості. Класифікація наук. Визначення поняття: «Наукове дослідження», його сутності. Особливості фундаментальних та прикладних дослідження.	Опитування.	5
2. Визначення поняття: «Емпіричний і теоретичний рівні наукового	Презентація. Виступ у ході	10 5

пізнання». Основні методи емпіричного рівня пізнання. Сутність основних методів теоретичного рівня пізнання. Науковий факт і його інтерпретація. Гіпотеза, закон і наукова теорія як форма наукового знання.	дискусії. Тестування.	5
3. Підготовчий етап: напрям дослідження, стан питання, суперечності, проблема наукового дослідження. Актуальність та тема наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження. Мета та формулювання гіпотези дослідження. Постановка завдань дослідження. Вибір і обґрунтування теми випускної кваліфікаційної роботи фахівця (магістра).	Усні повідомлення на задану тему. Сертифікати (2 шт.) з проходження онлайн-курсу.	5 2
4. Експериментальний етап: поняття про наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень. Основні джерела наукової інформації.	Експрес-контроль. Сертифікати (3 шт.) з проходження онлайн-курсу. Виконання індивідуального завдання 1.	3 3 10
5. Експериментальний етап: вибір методів та розробка програми дослідження. Проведення експерименту, накопичення даних. Аналіз та узагальнення результатів експерименту.	Усні повідомлення на задану тему. Виконання індивідуального завдання 2.	5 10
6. Експериментальний етап: оцінювання ефективності дослідження - наукова новизна та практичне значення дослідження. Формулювання загальних висновків.	Усні повідомлення на задану тему. Сертифікати (2 шт.) з проходження онлайн-курсу.	5 2
7. Порядок оформлення науково-дослідницької роботи: оформлення титульної сторінки, змісту, переліку умовних позначень, символів, скорочень і термінів (за необхідності), вступу, основної частини, висновків, списку використаних джерел, додатків (за необхідності).	Виконання індивідуального завдання 3.	10

8. Захист результатів наукового дослідження: планування стратегії захисту роботи, підготовка тексту виступу та презентації, репетиція виступу та публічний захист науково-дослідницької роботи. Відпрацювання навичок усної наукової доповіді.	Усні повідомлення на задану тему та їх обговорення.	5
	Виступ у ході дискусії.	5
	Тестування.	5
9. Види наукових публікацій. Специфіка викладу наукового тексту в формі тез та статей. Виступ на науково-практичних конференціях і семінарах. Види доповідей (пленарна, секційна, стендова).	Експрес-контроль.	3
	Сертифікати (2 шт.) з проходження онлайн-курсу.	2
Всього:		100

Перед початком заняття науково-педагогічний працівник відповідно до силабусу навчальної дисципліни ознайомлює здобувачів вищої освіти із засобами поточного контролю, які будуть застосовуватись, і кількістю балів, які вони можуть отримати. Під час завершення кожного заняття кожному присутньому здобувачу вищої освіти оголошується кількість отриманих ним балів.

Здобувач вищої освіти, який протягом семестру отримав менше 35 балів, до семестрового контролю не допускається, і може в установленому порядку пройти повторне вивчення навчальної дисципліни.

Залік проводиться у порядку, визначеним Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті фізичного виховання та спорту України (нова редакція).

Рекомендовані основні та додаткові інформаційні ресурси:

Основні:

1. Зацерковний ВІ, Тішаєв ІВ, Демидов ВК. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя; 2017. 236 с.

https://duikt.edu.ua/uploads/l_1565_95822518.pdf

2. Данильян ОГ, Дзьобань ОП. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право; 2019. 368 с.

https://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SENMK/OMND.pdf

3. Ковельська АВ, Лазарева ОБ, Баннікова РО, Шевчук ЮВ, Грін ВС. Основні вимоги щодо виконання кваліфікаційної роботи фахівця (магістра): метод. рекомендації для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти. Київ: НУФВСУ; 2020. 45 с.

<http://reposit.uni-sport.edu.ua/handle/787878787/2610>

4. Пашкова ВС, Воскобойнікова-Гузєва ОВ, Сошинська ЯЄ, Бруй ОМ., редколегія. Міжнародні правила цитування та посилання в наукових роботах:

методичні рекомендації. Київ: УБА, 2016. 117 с.
https://library.ontu.edu.ua/assets/pdf/Mizhnar_styli_posylannya.pdf

Додаткові:

1. Важинський СЕ, Щербак ТІ. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С.Макаренка; 2016. 260 с.
<https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/09/vajinskii-posibnyk.pdf>
2. Гончарук ТВ, загальний редактор. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Тернопіль; 2014. 273 с.
<http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/4874>

Електронні:

1. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України:
<http://www.mon.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національної академії наук України:
<http://www.nas.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського:
<http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Української Асоціації фізичної терапії:
<http://physrehab.org.ua/uk/home/>
5. Офіційний сайт Національної медичної бібліотеки США:
<https://www.nlm.nih.gov/>
6. База даних Національної медичної бібліотеки США: Pubmed (Medline)
<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed>
7. BestEvidence – Реферативна і повнотекстова база даних з медицини:
<http://www.bestevidence.com/>
8. British Medical Journal – Британський Медичний Журнал:
<http://www.bmj.com/specialties/evidence-based-practice>
9. Clinical Evidence – Міжнародна база даних систематичних обзорів і рандомізованих клінічних випробувань:
<http://www.clinicalevidence.com> (відкривається також з сайту BMJ).
10. Physiotherapy Evidence Database – безкоштовна база даних рандомізованих досліджень, систематичних оглядів і настанов для клінічної практичної діяльності, заснованих на доказах, у фізичної терапії:
<https://www.pedro.org.au/>
11. Cochrane Library – Кокранівська бібліотека:
<http://www.cochranelibrary.com/>
12. Кокранівське співробітництво – бази даних систематичних оглядів:
 алфавітний каталог:
<http://www.update-software.com/abstracts/mainindex.htm>
 розподіл за групами захворювань:

<http://www.update-software.com/abstracts/crgindex.htm>

13. База даних систематичних оглядів, виконаних авторами, що не входять в Кокранівське співробітництво:

<http://nhscrd.york.ac.uk>

14. Товариство фахівців доказової медицини:

<http://www.osdm.org>

15. Centre for Evidence-based Medicine at the University of Oxford – Оксфордський Центр доказової медицини:

<http://www.cebm.net/>

16. Current Controlled Trials – Міжнародна база даних, яка об'єднує реєстри рандомізованих контрольованих досліджень у різних галузях медицини:

<http://www.controlled-trials.com/mrct>

17. UpToDate – Частина Wolters Kluwer Health, провідний постачальник інформації та бізнес-аналітики для студентів, фахівців та установ у галузі медицини, догляду за хворими, об'єднання охорони здоров'я та фармації:

<http://www.uptodate.com/>

18. Trip – медична база даних, пошук високоякісних доказів клінічних досліджень:

<https://www.tripdatabase.com/>